

29. Tiistaina 4 päivänä kesäkuuta 1991

kello 15.20

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Esitellään:

- 1) Hallituksen esitys n:o 40 laiksi rahalain 2 §:n muuttamisesta 711
- 2) Hallituksen esitys n:o 32 laiksi liikevaihtoverolain muuttamisesta 728
- 3) Hallituksen esitys n:o 33 laiksi tullilain muuttamisesta „
- 4) Hallituksen esitys n:o 34 eräitä ope-
tustoimissa toteutettavia säästötoimenpi-
teitä koskevaksi lainsäädännöksi „
- 5) Hallituksen esitys n:o 35 laiksi Turun
Asennuspajan osakeyhtiöksi muuttamises-
ta aiheutuvista toimenpiteistä „
- 6) Hallituksen esitys n:o 36 laiksi raaka-
puun mittaus- ja valvontatoimesta vienti-
kaupassa annetun lain kumoamisesta „
- 7) Hallituksen esitys n:o 37 laiksi hiero-
jan toimesta annetun lain 2 §:n muuttami-
sesta „
- 8) Hallituksen esitys n:o 38 laiksi mie-
lenterveyslain muuttamisesta „
- 9) Hallituksen esitys n:o 39 laiksi maa-
seutuelinkeinolain muuttamisesta „

Puhetta johtaa puhemies Suominen.

Nimenhuudon asemesta merkitään läsnä ole-
viksi ne edustajat, jotka osallistuivat edelliseen
täysistuntoon.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Hallituksen esitys n:o 40 laiksi rahalain 2 §:n muuttamisesta

Valiokuntaan lähettäminen

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa,
että asia lähetettäisiin talousvaliokuntaan.

Keskustelu:

Valtiovarainministeri Viinanen: Herra
puhemies! Hallitus on tänään päättänyt Suomen
Pankin esityksestä antaa eduskunnalle nyt esillä
olevan esityksen rahalain 2 §:n muuttamisesta.
Sen mukaisesti markka sidotaan tiiviisti euroop-
palaisiin valuuttoihin siten, että markan ulkoi-
nen arvo määritellään Euroopan yhteisöjen jä-
senvaltioiden valuuttojen kurssien perusteella.

Markan ecusidonta on luonteva tapa jatkaa
vakaan markan linjaa. Päätös on myös johdon-
mukainen jatko hallitusohjelmassa todetulle.
Ohjelmaanhan on kirjattu, että hallitus ottaa
harkittavaksi markan ulkoisen arvon liittämisen
valuuttaindeksin vaihteluväliä muuttamatta
omalla päätöksellään seuraamaan Euroopan
yhteisön valuuttaa ecua. Tuon vakaan harkin-
nan jälkeen nyt on annettu esitys eduskunnalle
markan sitomiseksi omalla päätöksellämme seu-
raamaan ecua. Aikataulua nopeutti Ruotsin
taannoinen päätös kruunun arvon sitomisesta
ecuun.

Markan liittäminen ecuun ei ole teknisesti
suuri muutos nykyiseen valuuttakoriin, mutta se
vakauttaa entisestään eurooppalaisten valuutto-
jen kurssit Suomessa. Kun Norja ja Ruotsi ovat

jo aiemmin tehneet saman päätöksen, markan ecukytkentä vakauttaa myös pohjoismaisia valuuttoja keskenään. Päätös on sen sijaan omiaan lisäämään jonkin verran USA:n dollarin ja Japanin jenin markkakurssia koskevaa epävarmuutta.

Markan uusi kiinnekohta ei muuta Suomen raha- ja valuuttapolitiikan peruslinjaa. Tehdyllä ratkaisulla sitoudutaan päinvastoin entistä voimakkaammin vakaan markan linjaan.

Valuuttakurssimuutokset eivät ole enää mahdollisia eivätkä tehokas keino talouden tasapainottomuuksien korjaamiseksi. Kurssipolitiikkaa koskeva jatkuva epävarmuus on ollut omiaan ylläpitämään paineita korkeisiin korkoihin. Markan liittäminen ecuun parantaa osaltaan edellytyksiä mm. kohtuullisen korkotason ylläpitämiseen.

Markan ecukytkentä asettaa entistä kovemmat vaatimukset Suomessa harjoitettavalle talouspolitiikalle. Inflaatio on työttömyyden hillitsemiseksi puristettava maltillisten tuloratkaisujen avulla pysyvästi enintään EY-maissa vallitsevalle tasolle.

Talouden rahoitustasapainon palauttamiseksi ja avoimen sektorin toimintaedellytysten parantamiseksi on välttämätöntä harjoittaa tiukkaa finanssipolitiikkaa ja supistaa julkisten menojen kasvua. Tämän suuntaiset linjaukset hallitus on jo aiemmin tuonut julki. Vain vastuullisella politiikalla voidaan vahvistaa Suomen asemia yhdentyvän Euroopan kiristyvässä kilpailussa.

Mitä ecusidonnaisuus käytännössä merkitsee? Se kiistatta lisää uskottavuutta talouspolitiikan kurinalaisuuteen, sillä muuta vaihtoehtoa ei ole. Sidonnaisuus estää kilpailukyyn menetyksen korjaamisen valuuttakurssia muuttamalla ja pakottaa hinnoittelemaan kotimaiset hyödykkeet ja kotimaisen työn siten, että maan kansainvälinen kilpailukyky säilyy. Mitä nopeammin tähän tilanteeseen päästään, tosiasiat tunnustaan, sitä vähemmällä tuskalla sopeutumisesta selvitään. Helppoa se ei tule olemaan missään tapauksessa. Meidän on pakko sopeutua sellaiseen tilanteeseen, jossa inflaatio ei ylitä Euroopan yhteisön maiden inflaatiota, kuten jo edelläkin totesin. Se on kova vaatimus. Ecusidonnaisuus lisää kurinalaisuutta työmarkkinoilla, koska kilpailevilla aloilla ylisuuret palkankorotukset johtavat yhä suurempiin tuotannon ja työpaikkojen supistuksiin. Samaa kuria tarvitaan raaka-ainekustannusten suhteen. Teollisuuden puuraaka-aine ei voi meillä olla kilpailijamaita oleellisesti kalliimpaa.

Yrityssektori on nyt pakotettu tuottavuuteen, tehokkuuteen ja rakennemuutoksiin, koska huonosti hoidettuja yrityksiä ei enää suojella devalvaatiolla. Tehdyt virheet on korjattava muilla keinoilla. Tässä suhteessa sopeutumisvaikeudet tulevat olemaan monelle suomalaiselle yritykselle erittäin suuret lähivuosien aikana.

Hallituksen esitys sitoo Suomen markka yksipuolisella päätöksellä ecuun nykyisellä markan arvolla ja valuutan vaihteluvälillä asettaakin Suomen talouden kovalle koetukselle. Voidaan vain kysyä, mikä olisi toinen vaihtoehto. Se mitä suurimmalla todennäköisyydellä olisi selvästi korkeamman korkotason vaihtoehto, korkeamman inflaation vaihtoehto ja pitkällä tähtäyksellä myöskin korkeamman työttömyysasteen vaihtoehto.

Niin ikään Suomi olisi jäänyt eräänlaiseksi kummajaiseksi Eta-alueella, maaksi joka ei olisi sidoksissa eurooppalaiseen rahajärjestelmään. Se olisi entisestään ollut omiaan herättämään devalvoitispespekulaatioita, joita toki vastuuttomasti on Suomessakin eri tahojen toimesta viimeisien viikkojen ja kuukausien aikana ruokittu. Niiden seurauksena kansalaiset ja pienyritykset ovat joutuneet ajoittain korkeidenkin markkinakorkojen armoille tunnetuin seuraamuksin.

Nyt puheet devalvaatiosta tämän päätöksen myötä voidaan lopullisesti Suomessa unohtaa. Viimeisellekin devalvaation haikailijalle lienee nyt tullut selväksi, että virheet on korjattava muilla keinoin kuin ajoittaiseen devalvaatioon turvaautumalla.

Herra puhemies! Jotta epävarmuus rahamarkkinoilla ei jatkuisi, on hallituksen toiveena se, että tämä rahalain muutos käsiteltäisiin poikkeuksellisen nopealla aikataululla. Koska markan virallinen sitominen tapahtuu vasta valtioneuvoston päätöksellä lain tultua vahvistetuksi, tuo väliaika kaikesta huolimatta tulee koettelemaan Suomen Pankin valuuttavarantoa erittäin voimakkaasti. Sellainen tilanne ei ole kenellekään edullinen, vaan mitä nopeammin laki saadaan käsiteltyä, sitä pikaisemmin päästään vakaaseen tilanteeseen, joka vakauttaa korkotason asialliselle tasolle.

Ed. A l h o : Herra puhemies! Rahalain muutos merkitsee todella sitä, että Suomen markka sidotaan ecuun, Euroopan valuuttakoriin, mikä onkin aivan oikean suuntainen toimenpide sen vuoksi, että tosiasiallisesti Suomen markka on jo 85-prosenttisesti Ruotsin ja Norjan päätösten jälkeen ollut sidottuna ecuun.

Casimir Ehrnroothin devalvaatiopuheet ovat tulleet todella kalliiksi suomalaisille velallisille, niille velallisille, jotka ovat saaneet rahamarkkinoiden liberalisoinnin jälkeen markkinasidonnaisia asuntoluottoja. Ennen vaaleja Ehrnrooth alkoi puhua jo devalvaatiosta, ja kun sitten silloinen istuva hallitus päättäväisesti torjui devalvaation keinovalikoimana ja myös vaalikeskusteluissa se torjuttiin, markkinakorot alkoivat laskea. Tästä Ahon nykyinen hallitus onnistuikin jo vähän keräämään itsellensä pisteitä. Kysymyksen oli tuon Ehrnroothin devalvaatiopuheen aiheuttaman markkinakorkojen nousun jälkeen tapahtuneesta laskusta, jonka puheen torjuntaan kyllä osallistuivat puolueet laidasta laitaan.

Nyt sitten Ehrnrooth jälleen kerran käynnisti devalvaatiokeskustelun, ja sen lopettamiseksi ei kaiketi enää mitään muuta keinoa voi olla kuin se, että Suomen markka todella sidotaan ecuun ja näin tehdään lopullisesti selväksi se, että paperi- ja metsäteollisuuden ei pidä hakea itsellensä hyötyä devalvaatiosta.

Samalla kuitenkin, niin kuin valtiovarainministeri Viinanen puheenvuorossansa mainitsi, paineet finanssipolitiikan puolella tulevat olemaan kovat. Kun vastikään on keskusteltu hallituksen talouspoliittisen tiedonannon perusteella siitä, minkälaisia julkisen talouden säästötoimia on edessä, kannattaa juustohöyläsäästämisen sijaan vielä kerran alleviivata sitä, että kysymys julkisen menotalouden hallinnassa on ennen kaikkea rakenteisiin menevistä uudistuksista ja säästötoimista.

Mitä tällä tarkoitan? Ehkä siitä on syytä ottaa muutama käytännön esimerkki, koska eduskunta joka tapauksessa muutenkin keskustelelee säästölakien kohtelusta ja siitä, miten finanssipolitiikan puolella voidaan uskottavasti, nyt kun devalvaatiovaihtoehto todella on lopullisesti poissuljettu, edetä niin, että talous pysyy hallinnassa.

Juustohöylämaista säästämistä esimerkiksi puolustusmenoissa voisi olla se, että varusmiesten päivärahoihin puututaan. En kyllä kannata tätä missään tapauksessa. Tämä ei tarkoita sitä, että olisin löysän finanssipolitiikan kannalla. Haluan lyhentää kokonaan varusmiesten palveluaikaa. Se mielestäni on rakenteellinen uudistus ja johdonmukainen seuraus siitä, että suomalainen yhteiskunta on kehittynyt niin, että ihmisten, myös varusmiesten, koulutustaso on nousut, terveydentila parantunut ja on mahdollista tehdä tämän kaltaisia rakenteisiin meneviä säästötoimenpiteitä.

Toinen esimerkki rakenteisiin menevästä julkisen talouden säästämisestä voisi olla se, että kyseenalaistettaisiin kokonaan eläkkeelle siirtymisen ikäraja. Pitäkö sen olla joku tietty 63—65-vuotta, kun ihmisten terveydentila on parantunut ja työt, joita ihmiset tekevät, ovat kovin erilaisia? Tärkeätä on, että eläkkeelle siirtyminen voi olla joustavaa, yksilöllistä. Työn raskaus vaikuttaa mieluummin päätökseen kuin jonkin maagisen tietyn fyysisen iän saavuttaminen. Tämä tietysti edellyttäisi työmarkkinoilla hyvin monenlaisia muitakin toimenpiteitä: Työn mielekkyys pitäisi palauttaa, ja ikääntyneiden ihmisten tarpeet työelämässä pitäisi ottaa aivan toisella tavalla esille kuin tähän saakka.

Jotain tämän kaltaisia asioita pitäisi odottaa, jotta finanssipolitiikan puolella voidaan saada tehoa aikaiseksi, kun rahapolitiikan keinovalikoimasta devalvaatio tällä ratkaisulla on poistumassa.

Tulopolitiikan puolella pitäisi taloustalkoissa teollisuuden tukimiljardien rinnalla puhua todella siitä, miten myös teollisuus on auttamassa Suomea laman yli ja kysymys on silloin siitä, miten teollisuus on turvaamassa työllisyyttä. Tällä hetkellä laman varjolla irtisanomisia ja pakkolomautuksia on kovin helppo tehdä. Ne eivät ole myöskään linjassa hallitun talouspolitiikan hoitamisen kanssa.

Minusta on siis, herra puhemies, aivan oikean suuntainen ehdotus, että tehdään stoppi devalvaatiosta puhumiselle, koska siitä maksavat laskun kaikki ne velalliset, jotka nyt lamanoloissa muutenkin ovat hyvin hankalassa tilanteessa. Voin olla samaa mieltä hallituksen pyrkimysten kanssa siitä, että finanssi- ja tulopolitiikan puolelle kohdistuu hyvin paljon paineita, mutta olen ehdottomasti sitä mieltä, että ne ajatukset ja toimet, joita toistaiseksi uuden hallituksen piirissä on ollut, ovat pelkästään kosmeettisia. Jotta voitaisiin päästä rakenteisiin menevään talouspolitiikan hoitamisen edellytyksiin, edellytetään sellaisia taloustalkoita, joissa ovat mukana tasavertaisina keskustelukumppaneina ammattiyhdistysliike ja kaikki työmarkkinaosapuolet. Myös, totta kai, hallituksen ja opposition välisen dialogin käynnistäminen on ehdottoman tarpeellista. Sellaisilla toimenpiteillä, joita nyt on esitelty, aikaansaadaan enemmän vain sekasortoa ja sellaisia säästöjä, jotka itse asiassa tulevat muutaman vuoden päästä kalliiksi.

Ehkäpä hallituksen päätös sitoo Suomen markka ecuun avaa nyt uudenlaisen mahdolli-

suuden talouspoliittisen keskustelun käymiseen Suomessa.

Ed. Luukkainen: Arvoisa puhemies! Onneksi pääministeri Ahon hallitus lopulta tajusi, että rahoitusmarkkinoita ei voida hoitaa kuin maatalouspolitiikkaa: jakkailemalla, selvityksiä odottelemalla ja ilmoja tarkkailemalla. Olen todella tyytyväinen, että hallitus nyt vihdoin teki päätöksen markan sitomiseksi ecuun ja että hallitus ei tarttunut devalvaatioon. Tässä taloutemme tilassa devalvaatio olisi vain pahentanut ongelmia, koska se olisi johtanut entistä suurempaan vaihtotaseen vajaukseen, kiihdyttänyt inflaatiota ja nostanut korkoa.

Rahoitusmarkkinoiden herkkyyks on kasvanut niiden kehittymisen myötä, ja ne toimivat jo Suomessakin kansainvälisten pelisääntöjen mukaan. Toisin sanoen markkinoilla toimivat osapuolet seuraavat hallituksen toimia herkeämättä ja reagoivat niihin välittömästi. Erityisen suurennuslasin alla ovat pääministerin puheet ja niiden selittelyt, kuten nyt viikon aikana on nähty.

Markkinat ovat jo kauan odottaneet hallitukselta päätöstä markan sitomiseksi ecuun. Ne pettyivät pahasti, kun pääministeri Aho sanoi talouspoliittisen tiedonannon yhteydessä, että hallitus harkitsee asiaa huolellisesti. Rahoitusmarkkinoiden kannalta jo tuolloin olisi ollut tekojen eikä enää harkinnan aika. Markkinoilla määräytyvien korkojen kanssa ei todellakaan voi pelata samoilla säännöillä kuin maatalouspoliittisessa ruletissa.

Hallituksen talouspoliittisen tiedonannon mitäänsanomattomuuden vuoksi Suomen rahamarkkinoilla onkin nähty todella rajuja korkoliikkeitä viime aikoina. Viime tiistaina juuri ennen talouspoliittisen tiedonannon antamista yhden kuukauden heliborkorko oli 11,95; keski- viikkona heti sen jälkeen se nousi 14,24:ään. Eilen se oli jo 15,44 ja nyt tänään ecupäätöksen jälkeen se on laskenut tasolle 12,8.

Markkinat tuskin olisivat kestäneet päätöksen viivittelyä kovin pitkään. Ellei päätöstä nyt olisi tehty, devalvaatiopeskelaatiot olisivat vain jatkuneet ja korot edelleen nousseet. Tämä olisi tullut varsin kalliiksi erityisesti niille, joiden lainat on sidottu kuuden kuukauden heliboriin, koska niiden korot tarkistetaan kesäkuun lopussa. Pelättävissä oli myös, että ulkomaiset sijoittajat olisivat luopuneet markkasijoituksistaan.

Mutta kuten jo talouspoliittisen tiedonannon käsittelyssä sanoin, tietenkään markan sitomi-

nen ecuun ei ole mikään poppakonsti. Sitominen itsessään ei toki takaa oikotietä onneen, alempaan inflaatioon ja matalampiin korkoihin. Talouspolitiikan uskottavuus vahvistuu ja korot laskevat pysyvästi vain, jos harjoitetaan sitä uskottavaa talouspolitiikkaa, ja se on maan itsensä tehtävä. Se voidaan saavuttaa vain julkisen sektorin menoja leikkaamalla ja nollaa hipovilla maltillisilla tulosopimuksilla.

Arvoisa puhemies! Päätös markan sitomisesta ecuun asettaa paineita sille, että valtion seuraavan budjetin volyymin kasvun myös pitäisi hipoa nollan pintaa.

Ed. Tuomioja: Herra puhemies! Hallituksen esittämä rahalain muutos on teknisesti itse asiassa erittäin vaatimaton pieni korjaus, jolla sitä valuuttakoria, jolla markan ulkomainen arvo määritellään, muutetaan siten, että muutaman ei-EY-valuutan sijasta tähän koriin otetaan mukaan muiden siellä vielä olemattomien EY-maiden valuutat. Eikä mikään tässä rahalain muutoksessa myöskään muuta sitä päättöksenteon mekanismeja, jolla vastaisuudessa voidaan tarvittaessa tai haluttaessa markan ulkomainen arvo määritellä uudelleen. Kysymyksessä on täysin yksipuolinen toimenpide, jolla etsitään poliittista uskottavuutta hallituksen talouspolitiikalle ja sille muuttumattomalle valuuttakurssipolitiikalle, josta valtiovarainministeri käytti puheenvuoron.

Tässä mielessä, tietenkin, tämä on poliittisesti iso ja merkittävä ratkaisu, ja kun tässä tilanteessa julistetaan, enkä lainkaan tahdo enää epäillä hallituksen vilpittömyyttä ja tahtoa tämän asian suhteen, muuttumatonta valuuttakurssipolitiikkaa tästä ikuisuuteen tai ainakin tästä niin pitkälle kuin poliittinen muisti ulottuu, niin on pakko kysyä, teemmekö me sen nyt markan oikealla arvolla. Mehän kaikki tiedämme sen, ja itse asiassa kaikki ne talouspoliittiset linjanvedot alkaen hallitusohjelmasta ja tiedonannosta eduskunnalle, joissa talouspoliittista tilannetta on tarkasteltu, lähtevät, vaikka sitä ei ehkä juuri näillä sanoilla ilmaista, siitä tosiasista, että markan ulkomainen arvo on liian korkea. Olemme nyt julistautumassa tämän muuttumattoman valuuttakurssipolitiikan linjoille yliarvostetulla markan arvolla.

Tästä tietysti tulee seuraamaan, tekisi mieli sanoa, verta, hikeä ja kyyneleitä eli sellaista deflaatiopolitiikkaa, jossa pyritään toteuttamaan tulonsiirtoja vientisektorin hyväksi ja jossa sopeuttamista haetaan nyt jo varsin suureksi kas-

vaneen ja vielä suuremmaksi lisääntyvän työttömyyden kautta ja edelleen tulonjakoa vinouttaen ja vääristäen. Tälle politiikalle ei ole vaihtoehtoa, mutta on epäilemättä monta tapaa — ja sitä enemmän, mitä enemmän yksityiskohtiin menemme — millä tavoin samaa päämäärää joudumme, olimme sitten hallituksessa tai oppositiossa, etsimään.

Devalvaatio ei olisi ollut sekään mikään helppo vaihtoehto, koska se olisi johtanut myöskin aivan saman kaltaisiin jatkotoimenpiteisiin. On nimittäin ollut havaittavissa, että toivottavasti nyt loppuvassa devalvaatiokeskustelussa on ollut sellaisiakin piirteitä, että kuvitellaan, että devalvaatio kertaleikkauksena, mahdollisesti kipeänäkin, ikään kuin vapauttaisi meidät sen jälkeen seuraavasta jatkosta: välttämättömyydestä harjoittaa hyvin tiukkaa vakauttamispolitiikkaa, jotta se tilapäinen hyöty, jota devalvaatiolla saadaan, ei välittömästi katoaisi inflaatioon. Tällaista vaihtoehtoa ei olisi ollut olemassa, ja olemme varmaan kaikki valmiit uskomaan, että se on tästä eteenpäinkin pois suljettu.

Sosialidemokraattiselta kannalta valuuttalain tekninen muutos ei ole iso asia, enkä usko, että meillä on syytä asettua tässä tilanteessa, kun tällaiseen ratkaisuun on päädytty, sen suhteen vastahankaan. Mutta se, mikä meidän on todettava, on se, että tällainen toimenpide olisi ollut paikallaan nimenomaan onnistuneen talouspoliittisen linjanvedon ja jo näyttöjä antaneen talouspolitiikan jatkoksi. Onnistunutta talouspolitiikkaa ei tällaisilla päätöksillä sinänsä käynnistetä. Niistä hallituksen toimenpiteistä, joista meillä jo näyttöä on, voimme paremminkin lukea, että hallituksen politiikka ei tule onnistumaan, ainakaan niillä kriteereillä, joilla kansalaiset tulevat sitä arvostelemaan. Tuntuu siltä, että toimenpide on täsmälleen väärään kohtaan ajoitettu.

Hallitus pitää pääpainona juustohöyläsäästämistä sen sijaan, että se todellakin suuntautuisi välttämättömiin kilpailuolosuhteita muuttaviin rakennemuutoksiin, ja se tulee etsimään ratkaisuja politiikasta, joka tosiasiallisesti lisää työttömyyttä. Juustohöyläsäästäminen, jossa rakenneuutoksia pyritään välttämään, tuo tullessaan ja aikaansaa yhtä paljon ehkäpä peruuttamattomiakin vahinkoja, myös taloudellisia, kilpailu-asemamme kannalta, kuin mitä sinänsä säästötavoitteiden saavuttamisella aikaansaadaan hyötyjä.

Erityisen tuhoisaa on se, että säästötavoitteita ajetaan läpi myös investointisektorilla: asunto-

tuotantoa supistamalla ja muuta julkista investointitoimintaa karsimalla myöskin sellaisilla aloilla, missä ei seuraa jatkossa lisääntyvää painetta käyttömenoihin. Kun tämän kaltainen säästäminen ja investointien karsiminen ei millään lailla edesauta niitä avoimen sektorin investointeja, joiden käynnistymistä me kaikki haluamme, se merkitsee sitä, että sopeutumista uuteen tilanteeseen haetaan todella tarpeettoman syvälle menevän laman ja suuren työttömyyden kautta.

Lopuksi on todettava, että tämä hallituksen esitys on, niin kuin myös ministerin puheenvuorosta kävi ilmi, tarkoitettu signaaliksi yhdentymispolitiikan ja Eurooppa-politiikan suuntaan. Kenties juuri tässä tilanteessa, jossa Eta-neuvottelut näyttävät johtavan hyväksyttävään lopputulokseen ja sellaiseen sopimukseen, jonka me saamme eduskunnassa vielä tämän vuoden kuluessa käsiteltäväksemme, se ei yhdentymispoliittisena signaalina ole väärä, vaan hyväksyttävissä. Mutta silloin on toki korostettava, että mitään nyt käytävää neuvotteluvaihetta pidemmälle menevää merkitystä, sitoumus- tai ennakkoarvoa tällä ratkaisulla ei ole. Emme me tässä vaiheessa sellaiselle mitään lisätukea haluakaan antaa.

Ed. M a t t i l a (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Seurasin suurella mielenkiinnolla ed. Tuomiojan pohdiskelua, ja monelta osin hänen näkemyksiinsä voin yhtyä. Mitä tulee ajatukseen, onko ecuun sitominen ajallisesti tässä ja nyt oikea ajankohta, niin minusta nimenomaan nyt se on tehtävä.

Hallitus antoi eduskunnalle talouspoliittisen tiedonannon, jossa vedettiin useamman vuoden tähtäimellä talouspolitiikan linjoja. Käytännössä tämä rahalain muutos ja ecusidonaisuus on talouspoliittisen tiedonannon jatke. Konkreettiset esitykset säästämisestä ja finanssipolitiikasta tulevat ensi vuoden talousarvioesityksen yhteydessä. Mikäli ecusidonaisuus olisi siirretty syksyyn, tilanne olisi vain kärjistynyt ja ongelmat olisivat lisääntyneet. Näen tilanteen sellaisena, että hallitus on ihan oikeaan aikaan liikkeellä. Tätä taustaa vasten korostaisin sitä, että ecusidonaisuus on luomassa yhtenä merkittävänä osatekijänä uskottavuutta sille talouspolitiikalle, mitä hallitus on päättänyt harjoittaa.

Ed. S e p p ä n e n : Herra puhemies! Pörssiromahdus ei ole taloudellinen vaan psykologinen ilmiö. Samalla tavalla käsillä olevaan Suomen

markan ulkoisen arvon sitomiseen ecuun ei ole taloudellisia perusteita. Siihen on olemassa lähinnä psykologiset perusteet.

Me olemme hylkäämässä Yhdysvaltain dollarin ja Japanin jenin Suomen markan valuuttakorista ja tilalle otamme mm. Kreikan drakhman ja Portugalin escudon. Me olemme harjoittamassa tämän jälkeen Japanin ja Yhdysvaltain valuuttojen arvon vastaista politiikkaa yhdessä Kreikan ja Portugalin kanssa.

Itse asiassa voin hyväksyä ecusidonnaisuuden teknillisenä toimena. Mikään ei muutu eikä mitään erityistä tapahdu. Miksi pankkivaltuusmiehenä vastustin rahalain muutosta? Siksi, että tämä on hallituksen ja Suomen Pankin deflaatiopoliittinen julistus. Kysymys ei ole vain rahalain muutoksesta, vaan paljon suuremmista ja monimutkaisemmista asioista. Rahalain muutokseen kytkeytyy paketti, jota ei ole tuotu vielä eduskunnan käsittelyyn. Eduskunnan käsittelyyn on tuotu vain rahalain muutos, ja sitähan voisi periaatteessa vaikka kannattaa, jos se ei samalla symbolisesti merkitsisi sitä, että hyväksyy myös sen takana olevan ajattelun.

Rahalain muutos siis edustaa konkursseja ja massatyöttömyyttä. Tämä on korkeiden reaalkorkojen linja. Ruotsi sitoi kruunun arvon ecuun, mutta se tapahtui täysin toisella reaalkorkojen tasolla kuin millä Suomi sitoo markan ecuun. Ruotsissa reaalkorko sen jälkeen kun inflaatio otetaan huomioon, on rahan lainaksi ottajille — miksei myös talletusten korkona — 1 prosentin luokkaa. Suomessa uusien lainojen reaalkorko on 9 prosenttia. Tämän takia ei ole sama asia, jos Ruotsi sitoo kruunun ecuun kuin jos Suomi sitoo markan ecuun. Suomessa se tapahtuu väärällä reaalkorkojen tasolla.

Voi olla, että nimelliskorot alenevat tämän ratkaisun seurauksena lyhyellä tähtäimellä. Nimelliskorot ovatkin olleet aivan kohtuuttoman korkeat, ja ne ovat suurelta osin vaikeuttaneet Suomen talouden toimintaa ja vaikeuttavat sitä tulevaisuudessakin, jos alentuvien nimelliskorkojen olosuhteissa reaalkorot jäävät edelleen tasolle, millä ne tällä hetkellä ovat. Reaalkorot tappavat, nimenomaan reaalkorot tappavat.

Niinpä markan ecukytkentää onkin arvioitava vasta loppusyksyllä. Silloin meillä on tiedossa se hinta, joka tästä toimenpiteestä joudutaan maksamaan. Sen hinta on massatyöttömyys. Sen hinta on eurotyöttömyys. Sen hinta on korkeat reaalkorot. Korkeat reaalkorot ovat tulonsiirtoja säästäjille, jotka eivät kuitenkaan ole niin hyödyllisiä ihmisiä kansantaloudessa kuin ovat

lainanottajat. Kyllä meidän täytyisi tukea lainanottajien toimintaa, jotka investoivat sillä tavalla, että reaalkorot eivät olisi 9 prosenttia, mitä ne tänä päivänä ovat. Korkotaso pitäisi saada alaspäin, mutta se ei alene riittävästi tällä toimenpiteellä, koska tämä toimenpide ei perustu talouden tosiasioihin, vaan psykologiaan. Tämä toimenpide on psykologinen toimenpide, siinä mielessä samaa sarjaa kuin pörssiromahdukset.

Valtiovallan nyt suorittama toimenpide, johon Suomen Pankin johtokunta ja maan hallitus ovat sitoutuneet, ei johda kansantalouden elvyttämiseen. Itse asiassa tämä on elvytysvastaista ja elvytysrajoitteista toimintaa. Kuitenkin kansantaloutta pitäisi tässä tilanteessa nimenomaan elvyttää.

Mielenkiintoista on, että useimmat eduskunnassa edustettuina olevat puolueet ovat kannattaneet ja kannattavat tällaista sidosta. Ed. Alho käytti puheenvuoron, joka mielestäni on SDP:n vaihtoehtopoliittinen konkurssijulistus. Siinä mielessä se on samaa sarjaa kuin hallituksen deflaatiopoliittinen konkurssijulistus.

Nyt ollaan tulossa tilanteeseen, että me edelleenkin yritämme jakaa kakkua, vaikka kakku pienenee, sen sijaan että yrittäisimme leipoa suurempaa kakkua, josta olisi enemmän jaettavaa. Jos me pienennämme tätä kakkua niillä toimenpiteillä, mitkä liittyvät hallituksen deflaatiopoliittiseen julistukseen, mitä nyt käsillä oleva rahalain muutos edustaa, ja myös SDP:n vaihtoehtopoliittiseen konkurssijulistukseen, meidän on todettava, että talouden pohjana olevat tosiasiat jäävät edelleenkin ongelmallisiksi huolimatta siitä, että tämä päätös tehdään.

Taustallahan on myös se, että sosialidemokraatit ovat Suomessa sitoutuneet jo vuonna 1987 vakaan markan linjaan, joka tänä päivänä kilpistyy tähän päätökseen ja saa aikaan sen, että tämän päätöksen kannattajilla ei ole todellisia vaihtoehtoja Suomen talouden elvyttämiseksi. Itse asiassa ongelma on se, että myös ay-liike on vedetty mukaan. Totta kai on vedetty mukaan, koska ay-liike on käytännössä ollut sama asia kuin sosialidemokraattinen puolue. Se on vedetty mukaan tälle poliittiselle linjalle, ja siltä osin ammattiyhdistysliikkeellä ei ole vaihtoehtoa Suomen talouspolitiikaksi, jos se hyväksyy tämän toimenpiteen, jonka yhteydessä sidottavaan pakettiin liittyen ollaan kakkua supistamassa. SDP:n rooliksi jää tässä tilanteessa sopeutumisen talouden koviin realiteetteihin: kansantalouden volyymin eli kansantalouden kakun pienene-

miseen vain finanssipolitiikan keinoin. Se on hyvin tappavaa talouspolitiikkaa. Vaihtoehtoja niille supistamistoimenpiteille, mitä hallitus ehdottaa, ei tosiasiallisesti ole, jos hyväksytään se, että kakku saa pientyä.

Elvytyspolitiikka, jota tässä tilanteessa tarvittaisiin, saa nyt voimakkaasti symbolisen hau tauksen. Tämä toimenpide, joka nyt hyväksytään, symbolisoi kaikkia leikkauksia, joita budjettiin tullaan tekemään syksyllä, joita SDP silloin tulee vastustamaan. SDP on niitä tässä yhteydessä hyväksymässä hyväksyessään mallin, jonka mukaan rahapolitiikkaa on muuttumaton, koskematon asia ja kaikki sopeuttaminen annetaan finanssipolitiikan tehtäväksi.

Esillä oleva rahalain muutos ei estä tulevaisuudessa devalvaatiota. Mitään sillä saralla ei ole tapahtumassa. Olen tässä asiassa täysin samaa mieltä kuin ed. Tuomioja ja täysin eri mieltä kuin ed. Alho, joka kenties on käsittänyt käsillä olevan asian väärin.

Puheenvuoroni lopuksi haluan kannattaa erivälvää mielipidettä, jonka liitin pankkivaltuusmiesten päätökseen tässä asiassa ja joka kuului seuraavasti: "Nyt valittu linja on korkeiden reaali korkojen, lisääntyvien tuloerojen ja massatyöttömyyden eli eurotyöttömyyden linja." Kun puhutaan rahalain muuttamisesta, puhutaan asiasta, joka ei liity rahalain muuttamiseen. Siinä mielessä ei voi olla myöskään oikein, että eduskunta luulee päättävänsä tässä yhteydessä vain rahalain muuttamisesta. Eduskunta päättää käytännössä kakun supistamispolitiikan sallimisesta. Myöskään eduskunnalla ei ole esitettävää vaihtoehtoja, jos rahalain muutos — joka symbolisoi jotakin aivan muuta kuin esittää — hyväksytään.

Puhetta on ryhtynyt johtamaan ensimmäinen varapuhemies Paakkinen.

Ed. H ä m ä l ä i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Seppänen kaikesta päätellen on joka tapauksessa omaksunut sellaisen talouspoliittisen linjan, joka merkitsee korkeata inflaatiota, korkeita korkoja ja vaihtotaseen vajeen syvenemistä sekä spekulatiokierteen jatkumista rahamarkkinoilla. Meillä elää Suomesakin sellainen talouspoliittinen myytti, että korkea inflaatio ja työttömyys olisivat toistensa vastakohtia. Hyvin usein talouspolitiikassa vedotaan tällaiseen käsitykseen. Mutta Suomen

historiasta löytyy todisteita siitä, että meillä on ollut samaan aikaan korkea inflaatio ja korkea työttömyys. Asiat eivät välttämättä, ed. Seppänen, toimi niin kuin puheenvuorossanne esititte.

Sen sijaan hallitukselta todellakin voi odottaa spekulatiion katkaisemisen lisäksi johdonmukaisuutta talouspolitiikkaan ja muita toimenpiteitä, joilla kilpailukykyä edelleenkin vahvistetaan.

Ed. Pulliainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minulla on sellainen vaikutelma, että ed. Seppänen toimii nyt mm. omia äänestäjiään vastaan. Minulla on sellainen käsitys, että varsin monet niistä henkilöistä, jotka ovat ed. Seppäsen valinneet edusmiehekkeen Suomen eduskuntaan, kärsivät hyvin merkittävässä määrin ailahtelevista markkinakoroista ja epävakasta taloudesta. He ovat kaikkein huonoimmin varustettuja hoitamaan näitä seurausvaikutuksia omissa talouksissaan.

Ed. Seppäsen eräs merkittävä argumentti oli se, että ecukytkenässä olisi tuomittava psykologinen vaikutus. Olen tykkänään toista mieltä. Jos psykologialla pystytään luomaan vakautta, se on kaikkein halvin tapa päästäksemme vakaan talouden oloihin. Minulle itselleni erikoisesti on arvokasta se, että luonnon rusikoiminen lopetetaan saman tien. Nythän hallitus ei ole tehnyt kuin hätäpääratkaisuja yksi toisensa jälkeen. Jos tämä johtaa tilanteeseen, jossa siirrytään todella kestäväen talouden mukaisiin ratkaisuihin, joissa otetaan luonto huomioon, niin hyvä on. Silloin olen tämän ehdotuksen kannalla.

Ed. S e p p ä n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ymmärrän, että ed. Hämäläinen puolustaa pankkivaltuusmiehissä ottamaansa kantaa, jonka mukaan Suomen taloudessa pitää tuottaa 300 000 työtöntä. Se on aivan luonnollinen asia, että hän puolustaa sitä kantaa, koska joitakin perusteitahan täytyy olla myös hänellä kytkennän hyväksymiselle.

Hän puhuu vaihtotaseen vajeesta ja sen supistamisesta. Minä kysyn: Millä muulla tavalla Suomi voi vähentää vaihtotaseen vajetta kuin lisäämällä kauppataseen ylijäämiä? Vaihtotaseesta suurin osa on velkojen korkoja, merkittävä osa tulonsiirtoja ulkomaille kehitysapuna ja merkittävä osa kuljetus- ja palvelusektorin alijäämiä. Itse asiassa ainoa tapa, jolla vaihtotaseen vajetta voidaan supistaa, on kauppataseen suuret ylijäämät. Nyt valitulla politiikalla ei

pystytä tuottamaan kauppataseen ylijäämiä. Se on se ongelma, minkä takia tämä ei käy lääkkeeksi myöskään vaihtotaseen vajeen supistamiseksi.

Mitä tulee toimenpiteen psykologisiin vaikutuksiin, joista ed. Pulliainen puhui, ei kysymys ole, ed. Pulliainen, toimenpiteen psykologisista vaikutuksista vaan niistä talouden kovista tosiasiasta, jotka liittyvät siihen pakettiin, joka tässä yhteydessä solmitaan, joka pitää sisällään erinäisiä muitakin asioita kuin Suomen markan arvon kytkemisen ecuun. Eihän se ole olennainen asia tässä kysymyksessä, Suomen markan arvon kytkeminen ecuun. Olennaista on se, mitä ei tehdä tässä yhteydessä. Olennaista on se, että tällä tavalla annetaan hyväksyntä 300 000 työttömän luomiselle Suomeen ja tällä tavalla myös otetaan kantaa elvytystä vastaan. Tältä osin ed. Pulliainen, jos hän on työssä käyvien ihmisten kannalla, niin edustaa sellaisia näköpiirejä, jotka ovat hyvin vieraita työttömille.

Ed. H ä m ä l ä i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tulen aina ja kaikissa olosuhteissa taistelemaan työttömyyttä vastaan. Ecu-kytkentä on tänään ja tässä tilanteessa ollut oikeastaan ainoa vaihtoehto päättää se spekulointi, jota rahamarkkinoilla on Suomen markan ympärillä tapahtunut.

Toistan uudelleen ed. Seppäselle sen, minkä äskenkin sanoin. Sillä korkealla inflaatiolla, johon hän olisi ajamassa maata, ei totisesti työttömän asemaa paranneta. Mutta sen sijaan spekuloinnin vähentämisellä, korkotason alas painamisella voidaan suomalaisen vientiteollisuudenkin kilpailukykyä edistää.

Ed. L u u k k a i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Seppäselle totean, että yritysten toiminnan ja menestymisen kannalta erittäin tärkeä tai tärkein seikka tällä hetkellä on korkotas. Korkea korkotas on rassannut yritystoimintaa tässä maassa niin paljon, että sen takia konkurssreja on syntynyt kymmenien kapalaiden päivävahtia.

Jos ja kun päätöksellä ecuun liittymisestä nyt saadaan korot alas, niin kuin jo tänään markkinoilla on nähty, se tulee alentamaan yritysten kustannuksia, sitä kautta yritysten kilpailukyky paranee, sitä kautta myös kauppatase paranee.

Ed. S e p p ä n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Luukkaiselle haluan sanoa, että minähän puhuin korkotasosta. Minä

puhuin, että ne nimelliskorot, jotka nyt ilmeisesti alenevat ja varmastikin alenevat päätöksen seurauksena, eivät poista sitä ongelmaa, että meidän reaalikorkomme ovat korkeammat kuin tärkeimmissä kilpailijamaissamme. Ne ovat olleet jopa 8 prosenttiyksikköä korkeammat tällä hetkellä kuin Ruotsissa uusien lainojen osalta. Jos ne alenevat olemaan 6 prosenttiyksikköä korkeammat kuin Ruotsissa, ongelma jää.

Sitä paitsi, mitä tulee ed. Luukkaisen toimintaan tutkijakammioissa, olen tavannut Suomen Pankin johtajia, jotka toimivat yhtä umpioituneessa tilassa, jotka eivät tiedä, miten tänä päivänä menee suomalaisella teollisuudella, jotka ovat valmiita tappamaan Suomesta teolliset ja tuotannolliset työpaikat. Tältä osin on eräs toinen asia, joka on paljon ongelmallisempi, ed. Luukkainen, suomalaisten yritysten menestymiselle kuin korkotas. Minä luulen, että ed. Rönholm ja ed. Lax ainakin tulevat salissa mainitsemaan sen asian nimeltä.

Ed. A i t t o n i e m i : Rouva puhemies! Etäisten laaksojen asukkaille maagisella sanalla "ecu" lienee sama vaikutus kuin oli aikoinaan itsenäisyytemme alussa Ilmari Kiannon kirjasta tutulla sanalla "solisaliratti", tarkoittaa sosialidemokratiaa. Minä voin vain toivoa, että kansalaiset eivät tällä kertaa pety ecun suhteen vaan siitä on joitakin kauaskantoisia vaikutuksia.

Hallituksen ratkaisussa on, ja tietysti se tulee myös eduskunnan ratkaisuksi, selvästi tietynlainen hätäratkaisun maku, mutta se ei ole perustelematon.

Kun on väitelty siitä, onko kysymys psykologinen vai konkreettinen, voidaan todeta, kun katsotaan kehitystä nimenomaan tänä päivänä, jos olen kuullut oikein rahamarkkinoilla tapahtuneen kehityksen, että tietysti vaikutus ja ase, jolla vaikutetaan rahamarkkinoihin, on psykologinen, mutta ei sillä ole merkitystä, jos korkotas alenee ja vakiintuu. Sen kautta on jonkin verran vaikutusta myös siihen ongelmaan, josta osa jää korjaamatta, nimittäin kustannustasoon ja sen kautta meidän mahdollisuuksiimme kilpailla maailmanmarkkinoilla.

Ratkaisu ei muilta osin kuin todennäköisesti jonkin asteisen korkokehityksen kautta vaikuta siihen ongelmaan, joka meillä jää, toisin sanoen meidän kustannustasomme ja tuotteista saamamme hinta ovat tietyllä tavalla toisiinsa nähden porrastettuina sillä tavalla, että se on meille epäedullinen.

Asia olisi ollut tässä yhteydessä ja samalla

kertaa tai hiukan aikaisemmin tietyllä tavalla yhteen liittäen ratkaistavissa lievällä devalvaatiolla. Nyt kustannustason ja toisaalta saatujen vientihintojen ero joudutaan korjaamaan vyötä kiristämällä siten, että mm. palkkataso tulee pakosta jäädytettäväksi nykyiselleen tavalla tai toisella. Se tarkoittaa sitä, että edessä ovat nollakasvun vuodet, niin kuin on tietysti tänä päivänä välttämätöntäkin. Tästä olisi kuitenkin taitavalta pienimuotoisella devalvaatiolla selvitty tähän asiaan liitettynä, jolloin kansalaisten ei olisi tarvinnut kärsiä asian takia niin paljon kuin joudutaan lähivuosina tekemään.

Tulevaisuudessa kustannustaso on siis pidettävä alhaalla, tasoitettava siihen, mitä tuotteista saadaan — korkotaso jo vaikuttaa — palkoilla ym. kustannuksiin vaikuttavilla tekijöillä. Tämä merkitsee sitä, että hallituksen on päästävä yhteistyöhön ammattiyhdistysliikkeen kanssa, joka näyttää suhteellisen myönteisesti asiaan suhtautuvan lukuun ottamatta eräitä ammattiyhdistysjohtajia, jotka todennäköisesti etsivät menynyttä suuruuttaan leikkimällä yhteiskunnan asioilla. Mutta ei kai tämä ole ongelma, ei kai yksi pääsky kesää tee myöskään ammattiyhdistysliikkeessä.

Joka tapauksessa ratkaisu näin kansanmiehen näkökulmasta, sikäli kuin olen sitä tutkinut yksinkertaisten ajatusteni valossa, ed. Seppänen, on hyvä ratkaisu tai parempi ratkaisu kuin ei mitään. Tämän kautta päästään alkuun, mutta mitään suuria huojennuksia yhteiskunnalle tämä ei tuo. Vyön kiristäminen on varmasti edessä. (Ed. Kekkosen välihuuto) — En ole presidenttiehdokas, ed. Kekkonen. Ed. Kekkonen on huomattavasti selkeämmin sosialidemokraattisen puolueen puheenjohtajaehdokas kuin minä presidenttiehdokas. Kannetaan vain omaa koppaamme kumpikin, ed. Kekkonen, kunnes kansa tekee ratkaisun niin sosialidemokraateilla kuin muuallakin. (Vasemmalta: Mikäli ed. Aittoniemiä on uskominen, hänet valittaisiin SDP:n puheenjohtajaksi!) — Saattaisi olla ihan hyvä ratkaisu. Kyllähän siellä hyviä miehiä tarvitaan sosialidemokraateissakin. Omista näyttää olevan puutetta.

Rouva puhemies! Sorruin keskusteluun salin kanssa. Varsinainen asiani oli sanottu. Se ei kovin korkeata talouspoliittista tietämystä edustanut, mutta uskon, että joka tapauksessa, kun katselemme asioita seuraavien vuosien periodilla, asia on juuri näin kuin sanoin. Virhe tehdään siinä, että pienimuotoista devalvaatiota ei yhdistetä valuuttasidonnaisuuteen.

Ed. S k i n n a r i (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Puutun pieneen osaan ed. Aittoniemen puheenvuorossa. Devalvaatiota nyt missään tapauksessa ei olisi pitänyt tehdä. Se, mikä kokonaisuudesta puuttuu ja koko talouspoliittisesta tilanteesta, on se, että ratkaisuja paloitellen tuodaan eduskuntaan ja paloitellen tehdään ilman laajempaa keskustelua, mihin erityisesti palkansaajajärjestöt ovat kiinnittäneet huomiota. Aikaisemmin ei ole Suomessa tällä tavoin tämän tyyppisiä merkittäviä yhteiskunnallisia ratkaisuja tehty.

Nyt asiaan liittyen eduskunnassa on sellaisia esityksiä, jotka päinvastoin kuin nyt tullaan vaatimaan, tulevat merkitsemään sitä, että inflaatio saattaa nousta. Asiaan liittyy mm. se, että sekä kansaneläkevakuutusmaksun että sairausvakuutusmaksun osalta työnantajahelpotukset, jotka sälytetään työntekijöille 1.7., ovat Kallion sopimuksen aikana. Ne välittömästi merkitsevät sitä, että työntekijöiden on saatava kompensatio, jos esitykset eduskunnassa ajetaan läpi. Suuri pelko — nyt jonkin verran yhdyin ed. Seppäsen puheenvuoroon — on se, että asian ympärillä tehdään paljon sellaista, joka asiaan ei kuulu.

Toisaalta pelkään sitä, että jollain tavoin metsäteollisuus tulee kostamaan sen, että se ei saanut sitä, mitä ajoi, eli devalvaatiota, ja pyritään säästämään kustannuksia nyt sitten muulla tavoin. Ei oteta huomioon sitä, mitä Eurooppa on myös muussa mielessä. Ei Saksan ja monien kehittyneiden maiden palkkataso ja moni muukaan työntekijän ympärille liittyvä kustannustaso ole sen korkeampi kuin se on Suomessa.

Ed. R ö n n h o l m : Rouva puhemies! Poliitikassa useasti väitetään toimittavan siten, että puhutaan toisin ja toimitaan toisin eli puheet ja teot ovat ristiriidassa. Hallituksen osalta tällä kertaa ne eivät olleet ristiriidassa ja se olikin hallituksen virhe. Nimittäin juuri tässä kohdassa asianlaidan olisi pitänyt olla päinvastoin eli puheiden ja tekojen olisi tullut olla ristiriidassa. Ei se että hallituksen valtiovarainministeri lupaa kurkkunsa katkaistavaksi, jos valuuttakurssipoliikkaan kajotaan, estä häntä kajoamasta, pikemminkin luo hänelle hyvät mahdollisuudet menestyä jatkossa poliittisilla tantereilla. (Eduskunnasta: Kurkku poikki!) — Kurkku poikki.

Täällä käydyssä keskustelussa tiedonannon yhteydessä lainasin Kekkosen vanhaa sanontaa siitä, että jos hallituksen ja Suomen Pankin (Ed. Louekoski: Kenen Kekkosen?) — tarkoitan Urho Kalevaa — näkemykset ovat vastakkaiset,

viime kädessä hallitus voittaa. Tapahtunut kehitys ja päätös osoittavat kyllä, että Kekkonen ajat ovat menneet ja olleet ja tällä kertaa kävi juuri päinvastoin. (Ed. Seppänen: Edustaja on syvällinen ja oikeassa!) — Kyllä.

Asia on nyt vain sillä tavalla, että kun en edusta sellaista makrotason taloustietämystä kuin täällä salissa monet muut, on pakko tyytyä niihin käytännön kokemuksiin, joita kentältä kuulee ja tuntee. Kun niitä arvioi tämän päätöksen valossa, voi todeta, että tällä kertaa on tällainen sanonta tai päätös "aikafunktiolla tehtävä ratkaisu" käynyt niin, että nyt tuli väärä päätös oikeaan aikaan. Tässä suhteessa olen ed. Seppäsen kanssa eri mieltä. Nimittäin meidän rahapoliittinen ja korkoasemamme oli sellainen, että välttämätön päätös oli nyt tehtävä ja tässä tapauksessa vääräkin päätös oli parempi kuin päätöksestä pidättäytyminen.

Yleensä on aika mahdotonta toivoa, että olisi oikea päätös oikea-aikaisesti tehty. Näin ollen on hyvä, että tässä tapauksessa väärä päätös sentään tuli oikeaan aikaan. Me emme olisi kesälomia kestäneet spekulatiivisella alalla. Nyt kesä- ja sietokyky tulee mitattua hieman pitemmällä ajalla ja varsinaiset hien- ja kyneltenvuodatuksiset jatkuvat pitkin syksyä ja varmasti pitkin ensi vuotta, ja raskasta tulee olemaan.

Valittu linja, jonka hallitus on tässä yhteydessä julistanut, on vaikeutetun politiikan linja. Epäilen ja pelkään pahoin, että hallituksella ei ole rahkeita linjan toteuttamiseen ja tästä linjasta tulee kyllä kärsimään suomalainen elinkeinoelämä, sitä kautta suomalainen työ ja työntekijät. Uskon, että tämä maalari, jota ed. Seppänen varmasti vähän provokatorisesti esitti, ei ole ihan väärä ja siinä monessa kohdassa on varmaankin osuttu oikeaan. (Ed. P. Leppänen: Hautajaisia on syksylläkin!)

Kyllä tämä tilanne sellainen on, että näillä kustannusrakenteilla, jotka meillä ovat, on aika mahdotonta päästä todellakin vientiylilyymäiseen toimintaan eikä vientiä saada kovin helpolla vetämään. Vaikka nyt tiettyjä toiveita tietenkin suhdanteitten osalta on olemassakin, niin aika vaikealta tuntuu saavuttaa sellainen viennin taso, joka pysyvästi oikaisisi Suomen talouden epätasapainotekijät, jotka nyt ovat, niin kuin kaikki hyvin tiedämme, ihan ilmeiset.

Kun on oikeastaan tarpeetonta katsoa niin paljon taaksepäin, vaan olisi ennen muuta aihetta vilkuilla vähän eteenpäin, nyt voi todella todeta, että vaikka tämä ratkaisu ei sinänsä poista sitä mahdollisuutta, ettei Suomen valuut-

takursseja voitaisi jatkossakin muuttaa, niin se tekee sen suhteellisen vaikeaksi. Uskon, että käytännössä tämä tulee merkitsemään kutakuinkin pysyviä valuuttakursseja ja siitä sitten seuraa monia ongelmia, joitten ratkaisuun tässä salissa joudutaan palaamaan. Epäilen kyllä, että ei tämän hallituksen toimesta. Luulen, että siihen tarvitaan uusia voimia.

Nyt kuitenkin se lievä opastus tulevaisuutta silmälläpitäen voisi olla se, että nyt pitää välittömästi saada myös niitä toimenpiteitä. Ei ole kesäloman aika hallituksella, vaan hallituksen pitää nyt mitä nopeimmin ja vilkkaimmin ryhtyä kaikkiin niihin toimenpiteisiin, mitä tämä kova päätös edellyttää. Silloin on kyllä rumat ja pahat sanat sanottava juuri niin kuin ne on ja niitä tulee olemaan paljon. Sitä kauhukuvaa olemme tässä nyt maalilemassa. Ikävä kyllä, pelkään, että se tulee toteutumaan ja hallitus varmasti sitä mielellään tästedes on eduskunnalle tarjoamassa.

Ed. L a x : Fru talman, rouva puhemies! Hallituksen tänään valitsema marssijärjestys oli minulle sokki, vaikka se tietysti oli ennustettavissa viime viikolla käydyn talouspoliittisen keskustelun jälkeen.

Meidän taloutemme keskeisin ongelma on se, että vienti ei vedä. Kysymys on siitä, miten me pystymme nostamaan vientimme noin 120 miljardista markasta kenties 160 miljardiin markkaan vuodessa. Tämän ongelman heijastumana meillä on seurannaisongelma, millä lailla me katamme tämän ja ensi vuoden valtion alijäämän, joka on todennäköisesti vähintään 40 miljardia markkaa.

Totesin viime viikolla, kun hallituksen tiedonannosta keskusteltiin, että Suomen markan sitominen ecuyksikköön ilman markan arvon olennaista korjausta on kuolinisku monille yrityksille, jotka toimivat yhteisen taloutemme moottorina. Markan sitominen ecuyksikköön sinänsä on tietysti aivan luonnollinen toimenpide yhdenytvässä Euroopassa.

Kun hallitus nyt kuitenkin on päättänyt toisenlaiseen marssijärjestykseen ja minun käsitykseni mukaan on julistamassa tappotuomion monelle terveellekin yritykselle, olisin halunnut esittää valtiovarainministerille pari kysymystä. Nyt joudun ne esittämään ilmaan ja kehottamaan talousvaliokuntaa toistamaan nämä kysymykset, kun asiaa käsitellään siellä edelleen ja kuullaan asiantuntijoita.

Ensimmäinen kysymys on se, kuinka suuri osa teollisuudestamme jää henkiin hallituksen

valitseman toimintalinjan toteutuessa. Olen ymmärtänyt, että Suomen Pankissa, jossa tämä linja itse asiassa on luotu, lähdetään siitä, että hyvinkin suuri osa teollisuusyrityksistämme poistuu nyt ehdotetun kuurin myötä.

Toinen kysymys tai seurannaiskysymys on oikeastaan, miten hallitus kuvittelee, että suuret metsä- ja metalliteollisuusyritykset samoin kuin liuta näiden pienempiä alihankkijoita aivan maahantuoja myöten nyt pystyisivät täyttämään tilauskirjansa. Miten tyhjiä tilauskirjoilla voidaan työllisyyttä hoitaa tai konkurssveja, ulosluputusta ja aivovuotoa estää? Itse asiassa miten käy viennin nostamisen ja valtiontalouden alijäämän kattamisen ja miten oikeastaan länsieurooppalainen kehitysdynamiikka nyt olisi turvattavissa myös Suomenmaassa? (Ed. Louekoski: Olisi syytä keskustella hallituksen piirissä!)

Toivon, kun asiaa käsitellään talousvaliokunnassa, että nämä kysymykset esitetään erityisesti Suomen Pankin edustajille.

Ed. S a a r i o (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Laxin puheenvuoro olisi tietysti erinomaisen selventävä sen takia, että hän on aiemmin jo liputtautunut ns. D-vitamiinimieheksi, ja ilmeisesti hänen viittaryhmänsä ei saa sokkeja, vaan innostuu tästä hänen käyttämästään puheenvuorosta, jonka toteutuminen de facto merkitsisi sitä, että Suomessa pitäisi ryhtyä rakentamaan toimivaa teollisuutta kaatuneiden pk-yritysten päälle.

Minä en usko, että suomalainen suurteollisuus, jonka intressit epäilemättä ovat olleet varsin selvästi erityisesti, kun metsäteollisuudesta puhutaan, devalvaation puoleen katsovia, kuitenkin olisi niin lyhytnäköinen, että se uskoisi, että pelkästään valuuttakurssien muutoksella, joka maksatetaan sitten tämän maan palkansaajilla ja yrittäjillä sekä pitkällä että lyhyellä tähtäyksellä, voitaisiin aikaansaada sellaista kestävää olotilaa, josta hyvin toimeentulevan ja eurooppalaisessa ja kansainvälisessä kilpailukyvyssä menestyvän maan pitää lähteä. Toisin sanoen on lähdettävä rakenteellisista muutoksista. Muuten mentäisiin pk-yritysten ruumiitten taakse piiloon.

Ed. U k k o l a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä keskustelu eduskunnassa on ollut kyllä hyvin valaiseva ja tietyllä tavalla yllättävä. Se ei ole tietenkään yllätys, että ed. Lax

kannattaa devalvaatiota, mutta se, että näitä kannatuspuheenvuoroja tulee SDP:stäkin, on suoraan sanoen aika hämmentävää. En muista, että tällaisia puheenvuoroja olisi sieltä suunnalta tullut silloin, kun SDP oli hallitusvastuussa.

Ed. Skinnari ihmetteli sitä, kun yhteiskunnallisia uudistuksia annetaan nyt ripotellen eikä kaikkia kytketäkään ns. konsensusmössöön. Kun siihen yhdistää SDP:stä nyt tulleet devalvaatiopuheet ja sen tosiasian, että palkat ovat liukuneet huomattavasti, kaksinkertaisesti siihen nähden, mitä Kallion sopimuksessa on luvattu, niin itse asiassa tässä on ollut aika tietoinen suunnitelma. Siinä ovat olleet takana niin työnantaja Ehrnrooth kuin palkansaajajärjestötkin näköjään.

Ed. T i u r i : Arvoisa puhemies! Nyt on ilmeisesti viimeinkin selvästi päästy siihen uuteen poliittiseen kulttuuriin, jota on jo pitkään mainostettu. Nyt on tarkoituksena, ettei enää säännöllisin välein Suomen taloutta yritetä saada jonkinlaiseen kuntoon devalvaatioilla, vaan todella pyritään normaaliin talouspolitiikkaan. Minusta tämä hallituksen esitys on aivan oikea toimenpide tässä vaiheessa, ja devalvaatiolla siihen liitettyä ei olisi ollut mitään ainakaan pitkäaikaista positiivista vaikutusta, vaan se olisi vain johtanut vielä suurempaan inflaatioon.

Suomi on nyt aika vaikeassa tilanteessa. Neuvostoliiton-kaupan romahtaminen on yksi huomattava syy siihen ja tietenkin se, että työmarkkinat ovat sopineet liian suurista palkankorotuksista, niin että palkkaa maksetaan enemmän kuin tuotteet antavat edellyttää.

Nyt näyttää siltä, että kansantulo tänä vuonna putoaa 2,5—3 prosenttia. Ed. Seppänen täällä esitti, että näistä ongelmista selvittäisiin elvyttämällä, kakkua ruvettaisiin kasvattamaan elvyttämällä. Se kai tarkoittaa suurin piirtein sitä, että kakkua kasvatetaan puhaltamalla siihen lisää ilmaa. Se ei varsinaisesti lisää sitä kakkua, sillä meidän ongelmamme on se, että vienti ei vedä. Me emme pysty riittävästi viemään ulkomaille. Siihen on tietenkin monia syitä, joita äsken mainitsin, siis Neuvostoliiton-kaupan romahtaminen ja korkea kustannustaso.

Kauppasetta pitäisi saada positiivisemmaksi, ja siihen ei ole helppoja keinoja. Tietenkin korkojen aleneminen vähentää yritysten kustannuksia, mutta hyvin ratkaiseva osa yritysten kustannuksista ovat palkkakustannukset, ja kun nyt selvästi rahaa on jaettavana vähemmän tänä vuonna kuin aikaisemmin, niin tässä työmarkki-

näjärestöt ovat minusta aivan ratkaisevassa asemassa tulevaisuudessa.

Kun esimerkiksi kokoomuksen eduskuntaryhmä kuuli ammattiyhdistysjohtajia viime ryhmäkokouksessa, minua ainakin hämmästytti se, että siellä ei lainkaan oltu vielä selvillä, mihin Suomi on menossa. Siellä puhuttiin siitä, että reaaliensiot on turvattava. Miten ihmeessä reaaliensiot turvataan, kun Suomella on paljon vähemmän rahaa käytettävissään? Jos ne joillekin turvataan, niin toisille ne jäävät turvaamatta eli tulee valtavasti työttömiä. Tätä asiaa ei minusta pelkästään hallitus voi hoitaa, vaan on nimenomaan ammattiyhdistysliikkeiden viimeinkin tajuttava, että kun on vähemmän jaettavaa, siitä ei voi lisätä nyhjäistä.

Meille työssä olevillekaan ei voida taata, jos meille nyt saadaan palkankorotuksia nimellisesti, että reaaliensiot silti säilyisivät, koska ilmeisesti verotusta täytyy nostaa, jotta valtio selviytyisi niistä velvoituksista, joita työttömien määrän suuri kasvu aiheuttaa, joten reaaliensioiden nousua ei kerta kaikkiaan voi kenellekään taata. Mitä enemmän nimellispalkkoja nostetaan, sitä huonompi tulee tilanne olemaan.

Huippu on tietenkin AKT:n palkankorotusvaatimukset, jotka ovat yli kaikkien järkevien rajojen. (Ed. Laine: Ei se ole huippu, ministereillä oli paljon suuremmat!) Lakko, joka nyt on pantu pystyyn, on tietenkin täysin edesvastuutonta. Jos siitä ei uhkaisu joutua oikeuteen, niin kyllä väittäisin, että tämä alkaa olla jo aika lähellä terrorismia. Jos ammattiyhdistysliike haluaa jonkinlaisen uskottavuuden vielä säilyttää, sen tulisi kiireesti huolehtia ainakin tämän lakon lopettamisesta. Palkankorotukset eivät ole mahdollisia eivätkä ne ole järkeviä. Kaikki korotukset vain vaikeuttavat tilannetta kaikkien kannalta. Minusta ammattiyhdistysten pitäisi viimeinkin ottaa järki käteen.

Hallituksen puolella tarvitaan tietenkin myös toimia. Hallituksen on luotava edellytyksiä teollisuuden ja elinkeinoelämän rakennemuutokselle, jota jo sinipunahallitus aikoi tehdä, mutta joka sitten kuitenkin jäi kesken. Sitä ei uskallettu oikein kunnolla jatkaa.

Eräs perustehtävä siinä on tutkimus- ja tuotekehitysvarojen lisääminen niin, että parin kolmen vuoden tähtäyksellä saadaan jo uusia tuotteita ja uusia mahdollisuuksia aikaan. Toinen on tietenkin se, että saadaan markkinatalous toimimaan niin, että meilläkin kilpailu toimii ja sillä tavalla saadaan kuluttajan kannalta parempi tilanne aikaan. Tietenkin myös maatalouden ra-

kennemuutos on viimein saatava kuntoon ja elintarvikkeiden hintojakin sitä kautta kohtuulliseksi.

Tässä on minusta tehtävää nyt, kun selvä talousohjelma ainakin ecuun yhdistämisen puolesta on tehty. Tässä on nyt tehtävää sekä ammattiyhdistysliikkeelle että hallitukselle.

Ed. Kalliomäki: Arvoisa puhemies! Kun hallituksen esitys on näin esittelyvaiheessaan, lienee sallittua hiukan paragrafipuoltakin kerrata, kun se on tärkeä tässä asiassa.

Asiahan on nimittäin sillä tavalla, että tämä on mitä suurimmassa määrin ns. määrävähemmistökysymys. Eduskunnalla on mahdollisuus määrävähemmistöllä äänestää tämä lakiesitys lepäämään yli valtiopäivien. Tämä on ollut mielessä, kun sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä tänään on asiaa käsitellen istunut. Sanottakoon myös tässä heti suoraan, että päätöksemme on se, että emme tietenkään tässä asiassa pyri muodostamaan määrävähemmistöä asian jättämiseksi lepäämään yli valtiopäivien.

Syy on tietenkin selkeä. Kyseessä ei ole sellainen asia, jossa lepäämäänjättämistä niin sanotusti sopii käyttää. Kun hallitus on, toivottavasti syvän ja perusteellisen harkinnan jälkeen, ottanut tämän askeleen, niin takaisin lähtöruutuun ei ole palaamista. Sen tietävät varmasti kaikki muutkin oppositiopuolueet, ei vain sosialidemokraatit.

Arvoisa puhemies! Muutoin sosialidemokraatit eivät varsinaisesti ilmoittaudu äänettömän yhtiömiehen osaan sen paremmin hallituksen talouspoliittisiin konkurssilinjauksiin kuin ed. Seppäsenkään julkituomiin kursseihin tai kurssin muutoksiin. Palaamme asian käsittelyn myöhemmissä vaiheissa talouspolitiikan linjoihin, joihin tämä päätös merkittävästi vaikuttaa.

Ed. Miettinen: Arvoisa puhemies! Aluksi on ilolla todettava sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän puheenjohtajan, ed. Antti Kalliomäen selkeä ja vastuullinen puheenvuoro suhtautumisesta tähän asiaan, joka tietysti oli nähtävissä jo pankkivaltuusmiesten kokouksessa, kun asiaa käsiteltiin.

Toiseksi en halua provosoitua ed. Seppäsen puheenvuoron johdosta, mutta kun hän pankkivaltuusmiehenä esitti jonkin verran vääriä väittämiä Ruotsin ja Suomen välisestä korkoerosta ja -tasosta, haluan todeta, että hän teki ainakin niistä vääriä johtopäätöksiä.

Haluan todeta, että reaalkorkoerot eivät

suinkaan johdu Ruotsin paremmasta taloudellisesta tilanteesta, heidän suhteellisesti alemmasta korkotasostaan, vaan nimenomaan heidän korkeammasta inflaatiostaan. Tästä kai meidän on syytä, kun kilpailijamaita olemme, yhdessä ed. Seppäsen kanssa olla vain iloisia. He kytkivät oman maansa talouden, tekivät ecukytkenän huomattavasti huonommassa asemassa kuin me Suomessa.

Arvoisa puhemies! Vaikka täällä viime viikolla käytiinkin laaja, syvälinen talouspoliittinen keskustelu, niin ehkä kuitenkin nämä makrotalouden, kansantalouden, suuret ongelmat ja syyt on syytä kerrata tämänkin rahalain käsittelyn yhteydessä, koska nämä syyt ovat juuri niitä, joiden johdosta tätä keskustelua tänään käymme.

Meidän maamme muita, erityisesti kilpailijamaita nopeampi palkka- ja hintainflaatiomme sekä nopea velkaantumisemme ovat jatkuneet koko viime vuosikymmenen. Ne ovat juuri ajaneet maamme niihin vakaviin tasapainottomuusongelmiin ja talousongelmiin, joissa nyt olemme. Kun lisäksi maamme rajojen ulkopuolella Oecdmaissa tapahtunut kysynnän kasvun pysähtyminen on tosiasia ja keskusteluissa parhaillaan korkealla valtiollisella tasolla oleva idänkaupan romahtaminen on eräs tekijä, joka on heikentänyt olennaisesti suhdannetilannetta maassamme, niin juuri näiden monien erilaisten negatiivisten ulkoisten ja sisäisten seikkojen johdosta ja yhteisvaikutuksesta maamme on ajautunut tähän sodanjälkeisen ajan ehkä pahimpaan lamaan, joka näkyy yhteiskunnassamme nopeana työttömyyden kasvuna, konkurssina jne. Tämä epävarmuus on erityisesti viime päivinä heijastunut valuutta- ja rahamarkkinoilla. Korot ovat jyrkästi nousseet, valuuttavaranto on huvennut hyvin nopeasti erityisesti viime viikon aikana.

Näin luonnollisestikaan tilanne ei voi jatkua. Olemme vaarassa joutua hallitsemattomaan tilanteeseen, jossa asiat todella pahan kerran heiluttelevat meitä. Voin kertoa arvoisille edustajille, uusille varsinkin, että vuonna 1986 olimme erältä osin vastaavanlaisessa tilanteessa, jossa villit spekulatiot devalvaatiosta ja muut tämän- tapaiset seikat johtivat hyvin nopeaan valuuttapakoon. Suomen Pankin oli tuolloisessa tilanteessa pakko nostaa päiväluottokorkoa 46 prosenttiin, ennen kuin asiat saatiin aisoihin. Nyt olemme toisenlaisessa rahapoliittisessa tilanteessa rahamarkkinoiden vapautumisen myötä, mutta joka tapauksessa kuvaavaa on, mitä tuol-

loin tapahtui, ja osaltaan samantapaista oli tapahtumassa. Yhtymäkohtia oli nähtävissä viime viikon tapahtumiin.

Koska talouspolitiikassa, niin kuin monen puhujan suulla on jo todettu, on pohjimmiltaan kysymys myös luottamuksesta ja uskottavuudesta, siitä, että tavoitteet ja keinot sopivat yhteen, on eduskunnan pankkivaltuusmiesten ja Suomen Pankin esityksestä hallituksen tänään antamaa rahalain muutosesitystä pidettävä välttämättömänä. Näin on myös kokoomuksen eduskuntaryhmä tänään antamassaan kannanotossa yksimielisesti todennut. Hallituksen esitys Suomen markan sitomisesta Euroopan valuuttajärjestelmään, korivaluutta ecuun, on osa integraatioprosessiamme. Se tukee osaltaan Suomen liittämistä rahapoliittisesti vakaisiin EY-maihin.

Esitys ja päätös sinällään eivät luonnollisestikaan poista ongelmiamme, mutta tehdyt päätökset tarkoittavat sitä, että sitoudumme harjoittamaan saman tasoista, saman tyyppistä finanssi-, raha- ja muuta talouspolitiikkaa kuin EY-maissa eli tätä kautta saatamme Suomen eurokuntoon. Lisääntyvä raha- ja finanssipolitiikan koordinaatio Euroopan yhteisöjen maissa on omiaan vakauttamaan rahataloudellisia oloja, kuten hallitus on esityksensä perusteluissa todennut. On ollut myös selkeästi todettavissa noissa maissa, että Euroopan valuuttajärjestelmällä on ollut jäsenilleen myönteisiä talouspoliittisia vaikutuksia. Kiinteä kurssirajoite lisää hallitusten ja keskuspankin politiikan vastuullisuutta ja toisaalta vahvistaa alhaiseen inflaatioon tähtäävän talouspolitiikan edellytyksiä. Se omalta osaltaan pakottaa hinnoittelemaan kotimaiset hyödykkeet ja kotimaiset tuotannon tekijät siten, että maan kansainvälinen kilpailukyky paranee.

Kokoomuksen eduskuntaryhmä tukee markan sitomista ecuvaluuttaan. Tällä ratkaisulla voidaan tasoittaa myös suurta korkoeroa Suomen ja ems-maiden välillä sen johdosta, että talouspoliittinen uskottavuus ja luottamus rahamarkkinoilla tehdyillä ratkaisuilla voidaan nyt vakauttaa.

Arvoisa puhemies! Erilaisten vahingollisten valuutta- ja rahapoliittisten spekulatioiden lopulliseksi lopettamiseksi näemme kokoomuksen eduskuntaryhmän taholla välttämättömänä, että hallituksen esitys käsitellään eduskunnassa kiireisimmällä mahdollisella aikataululla.

Ehkä, arvoisa puhemies, joitakin kommentteja kuitenkin täällä eräitten edustajien taholla ja suulla esiintuotuihin devalvaatiovaatimuksiin

siltä kannalta tarkasteltuna, miksi markkaa ei voitu eikä pitänyt devalvoida tässä yhteydessä. Muutama näkökohta.

Ensinnäkin kilpailuhyödyt olisivat olleet varsin väliaikaisia, varsin vähäisiä ja siis lyhytaikaisia. Ulkomainen valuuttavelkamme on noin 150 miljardin tasoa kaiken kaikkiaan. Jokainen meistä ymmärtää, mitä esimerkiksi 10 prosentin devalvaatio olisi aiheuttanut velanhoitokustannusten nousuna. Maksumiehinä olisivat olleet, kuten täällä on todettu, hyvin paljolti pkt-yritykset, myös ulkomaista koriluottoa ottaneet velkaiset, talousongelmien kanssa kamppailevat maamme kunnat. Myöskään idänkaupan ongelmiin, koska se luonteeltaan on toisenlaista, ei devalvaatiolla olisi ratkaisua voitu saada.

Toiseksi inflaatiopaine ja inflaatio-odotukset olisivat nousseet maassamme välittömästi sen johdosta, että tuonnin hinta olisi kohonnut välittömästi, osin vähän hitaammin, mutta kuitenkin. Se olisi kasvattanut velanhoitokustannuksia hintojen nousun myötä. Kuten edellä mainitsin kilpailukyvyyn lisäys, vähäininkin, olisi jäänyt lyhytaikaiseksi ja se olisi menetetty hyvin nopeasti.

Koroista on täällä puhuttu paljon ed. Seppäsen ja muiden suulla. Korot olisivat nousseet välittömästi, näin ovat ainakin ne ekonomistit, jotka edustavat maamme korkeinta asiantuntemusta näissä asioissa, laskeneet. Voimistuvat inflaatio-odotukset olisivat nostaneet välittömästi pitkiä korkoja ja niiden vaikutus myös lyhyisiin olisi ollut vastaava viipeen jälkeen.

Se välttämätön talouden sopeuttaminen, joka meidän on tehtävä nykyisessä tilanteessa, olisi viivästynyt, osaltaan vääristynyt. Ongelmat olisi lykätty tulevaisuuteen. Meidän ulkomainen lainanottomme olisi vaikeutunut selkeästi, meidän kansainvälinen maineemme ja asemamme ei ainakaan olisi voimistunut, pikemminkin kärsinyt, ei vähämerkityksellinen asia tämäkään. Kaiken kaikkiaan sekä maamme keskuspankin että toisaalta hallituksen talouspoliittinen uskottavuus, joka on kirjattu hallitusohjelmaan, olisi olennaisesti heikentynyt, jos tässä yhteydessä olisi devalvoitu. Kun talouspolitiikassa on kysymys nimenomaan uskottavuudesta, toisaalta myös mielikuvien luomisesta, niin sentapaisilla hyvin vanhakantaisilla lääkkeillä, jotka ovat hyvin toisenlaisissa taloudellisissa olosuhteissa tehdyt eli devalvaatiot, ei ongelmiamme pystytäkään ratkaisemaan, vaan niillä vaikeutetaan nykyistä tilannetta. Tämän johdosta pankkivaltuusmie-

hissä asiasta keskusteltaessa luonnollisestikaan muut kuin ed. Seppäsen eivät näitä näkökohtia tuoneet tässä mielessä esille.

Ed. Rönholm (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Kun ed. Miettinen pankkivaltuusmiehenä on uskossaan noin väkevä ja kun hän lisäksi ammatiltaan on metsänhoitaja, niin meidänkin uskoamme lisäisi huomattavasti se, jos hän selkeästi ilmoittaisi, mikä olisi nykyiseen hintatasoon nähden tuon tärkeän puuhyödykkeen oikea kilpailukykyinen hinta Suomessa, kantohinnan osalta nimenomaan. Tuntuu nimittäin siltä, että kun verbaalisella puolella esitetään tuotantohyödykkeiden ja muiden tuotantopainosten hintojen alaspainamista, niin erityisesti aina askaroidaan palkkojen puolella, mutta ne hyödykkeet, joihin esimerkiksi puu raaka-aineena kuuluu, jäävät ulkopuolelle. Ennen kuin tuohon asiaan saadaan jokin vastaus, ei tunnu kovin uskottavalta eikä vakuuttavalta sinänsä selkeältä tuntuva, mutta epäilyksiä herättävä linja.

Ed. Seppänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toivoisin, että eduskunnan pankkivaltuusmies ed. Miettinen puhuisi vain omista kannoistaan puhuessaan keskusteluista, joita pankkivaltuusmiehissä on käyty, koska nyt minä olen pakotettu sanomaan, että minä en ollut ainoa pankkivaltuusmies, joka esitti kokouksessa sellaisia kantoja, joita minä olen tänä päivänä edustanut. Tässä mielessä mielestäni ed. Miettinen käyttäytyi epäkorrektisti muita pankkivaltuusmiehiä kohtaan.

Mitä tulee hänen psykologian lisäämispyrkimyksiinsä näissä kysymyksissä, niin haluan sanoa, että onhan tämä aika mahdotonta propagandaa, kun hän ilmoittaa, että velat olisivat kallistuneet, mutta unohtaa, että on tietysti saatavia, joissa olisi ollut vastaava hyöty. Olisin toivonut, että ed. Miettinen näkisi paitsi velat myös saatavat. Tällä en halua ottaa hänen argumentointiinsa mitään kantaa, mutta tässä asiassa mielestäni on kaksi asiaa, jotka täytyy ottaa huomioon.

Sitten vielä kolmas kysymys. Mielestäni ei ole olemassa mitään muuta kuin Suomen Pankin tietyn johtajiston linja ja sitä tukevat ekonomistien mielipiteet siitä, että korot olisivat jonkin toisen ratkaisun yhteydessä nousseet. Sellaisia tutkimuksia ei ole esitelty, en ole julkisuudessa nähnyt, en ole tieteellisessä kirjallisuudessa nähnyt, on vain psykologinen oletta-

mus, että näin kävisi. Se olettamus tässä tapauksessa palvelee vain ed. Miettisen edustamia tarkoitusperiä ja hän esittelee sitä ikään kuin faktana.

Ed. Aittoniemi (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on käytetty eri ryhmien puolesta puheenvuoroja kuin ryhmäpuheenvuoroja ikään, joissa on ilmoitettu, kannatetaanko vai eikö kannateta. Haluan todeta, että SMP:n eduskuntaryhmä on tehnyt päätöksen asiasta, jossa se tukee hallituksen tekemää esitystä, siitä ei ole kysymys.

Edelleen totean ed. Miettisen puheenvuoron johdosta sen, että jos valuuttakurssi-niminen laiva sidotaan ecunimiseen automaattiohjaukseen, sitä ennen virheellinen kurssi pitäisi korjata. Automaattiohjauksessakin se kulkee yhä kauemmas sille kuuluvalta reitiltä, eikä siitä päästä mihinkään. Toisin sanoen olen edelleen sitä mieltä, että vähäinen devalvaatio olisi ollut paikallaan. Tämä asia ei tule meitä auttaamaan.

Ed. Miettinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Rönholmille totean, että vaikka olenkin metsänhoitaja, niin en ole metsänomistaja. Meillä on järjestelmä, jossa puun hinnoista sovitaan puun tuottajien ja puun käyttäjien välillä. On parempi, että eduskunta ei sotkeudu noihin hintaneuvotteluihin. Kyllä se hinta keskinäisissä neuvotteluissa löytyy ja puukauppa lähtee liikkeelle. Myönnän avoimesti, enkä halunnut sitä kiistääkään, ed. Seppänen, että meillä on myöskin saatavia, mutta jos velat ovat huomattavasti suuremmat kuin saatavat, niin lopputoteama on, että devalvaation vaikutus olisi voimakkaasti negatiivinen. Ulkomaisten luottojen hoitomenot ovat huomattavasti suuremmat, ja näin ollen ei esittämäni argumentti ollut väärä. (Ed. Seppänen: Luku oli väärä!) — En halunnut vain matematiikkaa harrastaa.

Olen iloinen, ed. Aittoniemi, että selkeästi ilmoittitte SMP:n kannan tässä asiassa. Kuitenkin mielestäni devalvaatio EY:n kannalta, se kävi esille Ruotsin ja Norjan vastaavissa keskusteluissa ennen heidän ratkaisuaan ja suomalaisten vieraillessa Brysselissä viime viikolla, ei ollut mahdollista, tällantapainen järjestely, eikä myöskään niitten taloudellisten tosiasioitten pohjalta, jotka varsinaisessa puheenvuorossani pyrin esittämään.

Ed. O. R e h n : Rouva puhemies! Ecuratkaisussa ei ole kyse tietenkään vain dollarista tai

jenistä taikka drakhamasta tai escudosta, vaan oikeastaan koko kansallisen talousstrategian suunnasta ja reunaehdoista. Näiltä osin yhdyn ed. Seppäsen analyysiin.

Edessä näet on tai ehkä paremminkin olisi ollut kaksi vaihtoehtoa.

Ensimmäinen on devalvaatiovaihtoehto, devalvaatiolinja, sitä seuraava uskottavuuden menetys ja kompensatioiden aiheuttama inflaatiokierre. Se olisi ehkä saattanut tuottaa lyhyellä tähtäyksellä helpotusta, mutta kyllä kyseessä on vähän sama tilanne kuin talvipakkasella housuihin lorottamisessa niin, että kyllä se hetken hieman lämmittää, mutta vähänkin pidemmällä tähtäyksellä lähinnä jäätää ja lämmitysvaikutus on tipotiessään. (Ed. Louekoski: Se oli kuitenkin pääministerin linja!)

Toinen vaihtoehto on se, mihin ecukytcentä liittyy, eli ecukytcentä ja sen tuoma uskottavuuden paraneminen ja sitä myöten kurinalainen talous- ja tulopolitiikka.

Näkemykseni mukaan vain nyt valittu linja on pitkällä ja itse asiassa myös lyhyelläkin tähtäyksellä kestävä talouspolitiikan ja pysyvän työllisyyden linja. Se näkyy jo oikeastaan nyt korkotasossa sikäli, että tietojeni mukaan kuukauden helibor on laskenut tänään 2,5 prosenttiyksikköä ja kolmen kuukauden heliborkorko on tällä hetkellä alle 12 eli 11,9 prosenttia. Se on tietenkin pikku alku, mutta on loogista, että korot laskevat edelleen tasaisesti, kunhan esimerkiksi näitä 10 prosentin liukumia irrottelien teollisuusmiesten, maatalouden, metalliliiton ym. edustajien devalvaatiopuheet lopulta päättyvät. Uskon, että tällä ratkaisulla pystymme pitkäjänteisesti vireyttämään yritystoimintaa myös korkojen laskun avulla. Pidän myös positiivisena sitä, että sosialidemokraattinen puolue on mukana tässä ratkaisussa. Se luo edellytyksiä kunnon talouspolitiikan tekemiseen.

Sikäli tietysti ecuratkaisussa on kyse psykologiasta, että ihmisten rationaaliset odotukset devalvaation ja inflaation suhteen vaikuttavat rahan kysyntään, kulutuskysyntään ja sitä kautta myös korkotasoon. Korostan kuitenkin, että ei tässä ole mitään irrationaalista, vaan psykologiavaikutus on täysin rationaalista, järkipäisyyttä, käyttäytymistä ihmisten toiminnan osalta. Näiltä osin itse asiassa ed. Aittoniemen ns. kansanmiehen puheenvuoro oli käsittääkseni kansantaloustieteen viimeisten tutkimustulosten mukainen.

Yhtä kaikki mielestäni ecuratkaisuun liittyy

tai siitä on vedettävissä kaksi laajempaa johtopäätöstä.

Näistä ensimmäinen on se, että kyse on todellakin laajemmasta politiikkamallista, joka koskee koko talous- ja tulopolitiikkaa. Se edellyttää näet kurinalaista eurooppalaista finanssipoliitikkaa. Se edellyttää niukkaa, käytännössä tällä hetkellä nollalinjan mukaista kaikkia tuloja koskevaa vakautusratkaisua. Se edellyttää kilpailun voimistamista ruoan ja asumisen hinnan alentamiseksi.

Näiltä osin on helppo yhtyä ed. Rönnholmin esittämiin näkemyksiin niin, että nyt tarvitaan nopeasti tämän suuntaisia esityksiä hallitukselta eduskunnalle. Näyttää nimittäin siltä, että tähän asti kaavailut säästötoimet eivät vielä ole riittäviä ja valitettavasti tarvitaan lisää verta, hikeä ja kyyneleitä sekä vyönkiristystä ennen kuin pääsemme taas kestäväen talouskehityksen tielle. Se on nähdäkseni kuitenkin ainoa vaihtoehto paitsi sen kannalta, että yritysten luottamus palautuu Suomeen myös sen kannalta, että nuorten luottamus voidaan palauttaa Suomeen.

Kuten sanoin, pidän myönteisenä, että SDP tukee ecupäätöstä kuten kävi ilmi ed. Kalliomäen puheenvuorosta. Siihen liittyen esitänkin vetoomuksen SDP:lle, että SDP europuolueena osoittaisi valmiutta osallistua säästö- ja taloustalkoihin eli ryhtyisi osaltaan toteuttamaan eurooppalaista kurinalaista talouspolitiikkaa, johon ecuratkaisu todella kiinteästi ja loogisesti liittyy ja jota se myös edellyttää. Samat yhteistyövalmiudet tietysti tulee myöskin tasavallan hallituksen, sinivihreän hallituksen, osaltaan osoittaa opposition suuntaan.

Toinen johtopäätökseni on se, että nyt tehty ratkaisu liittyy laajemminkin hallituksen Eurooppa-politiikkaan. Ecupäätös on looginen askel siinä pitkässä linjassa, jolla Suomi tiivistää osallistumistaan Euroopan integraatioon. Asia on nimittäin niin, että kun kansallisvaltio on käynyt lyhyen tähtäyksen talouspolitiikassaan poliittisesti impotentiksi, kannattaa ottaa irti ne hyödyt politiikan koordinaatiosta, siis Euroopan integraatiosta, mitä siitä on irti saatavissa. Sitä linjaa elikkä aktiivista Eurooppa-politiikkaa hallituksen tulee myöskin jatkossa jatkaa.

Ed. Seppänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mielestäni ed. O. Rehn käytti erinomaisen puheenvuoron ja analysoi tilanteen aivan samasta näkökulmasta kuin minäkin sen teen.

Se mielestäni panee sosialidemokraatit aika

erikoiseen tilanteeseen. Kysymys ei todellakaan ole tässä tapauksessa mistään markan ecukyt-kennästä, jota minäkin olisin valmis tarvittaessa kannattamaan. Kysymys on paljon isommista asioista eli siitä kokonaisvaltaisesta mallista, mitä ed. O. Rehn puheessaan tarkoitti. Tässä mielessä olen havaitsevinani, että sosialidemokraatit ovat hypänneet väärään kelkkaan, jos he luulevat tarjoavansa jotain vaihtoehtoa, samalla kun he hyväksyvät käsillä olevan kytkennän taustalla olevat asiat ja ne asiat, joista ei päätetä täällä salissa samassa yhteydessä kuin päätetään markan ecukytkenästä.

Toinen asia, johon haluaisin tässä yhteydessä kiinnittää huomiota, on se, mikä ei ole ollut paljon esillä, että nyt me seuraamme markkinakorkojen kehitystä. Markkinakorot nousevat ja laskevat myös tulevaisuudessa, mutta mitä ovat markkinakorot? Markkinakorot ovat markkinavoimien valtaa korkoihin, ja eduskunta on tältä osin luovuttanut oman valtansa korkojen määrittämiseksi markkinavoimille. Markkinavoimat tietysti toimivat sellaisten ratkaisujen puolesta, jotka hyödyttävät tässä tapauksessa pääoman omistajia, jotka saavat suurta reaalikorkoa, reaalityttöä niille pääomille, joita he pitävät tänä päivänä talletus- ja säästötileillä. Haluaisin edelleen hiillostaa sosialidemokraatteja kysymällä, onko todella niin, että säästäjille pitää tässä tilanteessa ohjata tulonsiirtoja eikä investoijille. Investoinnit ovat Suomessa romahtaneet neljänneksellä.

Ed. J a a k o n s a a r i (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Ed. Seppänen on useaan otteeseen viitannut rahalain muutoksen taustalla olevaan johonkin mystiseen muuhun pakettiin. Toivoisin, että hän salaisuuden verhoa vähän raottaisi meille muille, jotka emme tiedä, mitä muita päätöksiä olemme tässä tekemässä. Me olemme tekemässä rahalain muutosta ja sitä me tuemme.

Mitä tulee ed. Olli Rehnin puheenvuoroon, niin muistaakseni sunnuntaina keskustapuolueen 85-vuotisjuhlilla keskustapuolueen puheenjohtaja, pääministeri Esko Aho sanoi, että uuden hallituksen historiallinen tehtävä on todistaa se, että maata voidaan hallita ilman sosialidemokraatteja. Nyt ed. Olli Rehn on paitsi kiittämässä tarvittavasta sosialidemokraattien tuesta rahalain muutokselle myös sitomassa meitä syksyn muihin suuriin ratkaisuihin.

Socialidemokraatit kantavat vastuun myös oppositiossa, mutta on vuorenvarmaa se, että

mihinkään sellaiseen teurastukseen, mitä hallituksen talouslaman nimissä laatimat suunnitelmat osoittavat jo nyt, emme tule suostumaan. On säästämistä ja säästämistä. Mikään ei ole niin suurta tuhlausta säästämisen varjolla kuin se, että esimerkiksi ajaudutaan joukkotyöttömyyteen. Meillä on edellisenkin joukkotyöttömyyden laskut maksamatta, kuten esimerkiksi varhaiseläkejärjestelmät ja monet muut rakenteelliset menoja lisäävät muutokset, jotka oli edellisen joukkotyöttömyyden takia pakko tehdä. Kun tiedämme, että meitä työttömyyden jälkeen mahdollisesti uhkaa työvoimapula, niin se, että annetaan joukkotyöttömyyden syntyä ilman elvyttävää vaikutusta, on mitä suurinta säästämisen varjolla tapahtuvaa tuhlausta.

Ed. V ä h ä n ä k k i (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituspuolueiden säästämispoliittinen linja näkyi äskeisessä ed. Olli Rehnin sekä sitä edeltäneessä ed. Miettisen puheenvuorossa. Ed. Miettinen totesi, että on turha tässä salissa puhua kantohintojen alaspainamisesta millään tavalla taloutta tervehdyttävänä asiana, koska MTK ja metsänomistajat ed. Miettisen mielestä hoitavat sen asian.

Sen sijaan ed. O. Rehnin puheenvuorosta kuului selvästi ja jossain puheenvuorossa jo aikaisemmin suoraan mainittiinkin, että sosialidemokraattien pitäisi käyttää mahdollista vaikutusvaltaansa ay-liikkeeseen, niin että vyönkiristyslinja sillä puolella toteutetaan. Tällaiset puheet ovat todella erittäin kaksinaamaisia. Yhtä lailla tässä salissa kuuluu ottaa kantohinnat keskusteltavaksi. Toisaalta meillä on linja, että näpit irti ay-liikkeestä. Se hoitaa oman jäsenkuntansa etuja ja niistä heidän tulee pitää kiinni. Tässä asiassa on vähän sillä lailla, että kun puhutaan palkoista ja työsuhteen ehdoista, se on sosialidemokraattista politiikkaa, mutta silloin kun puhutaan kantohinnoista, se on talon ulkopuolista asiaa.

Ed. H ä m ä l ä i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Seppänen on tässä talouspoliittisessa tilanteessa ja jo pitkään ennenkin kulkenut puunjalostusteollisuuden vuorineuvosten viitoittamaa linjaa. Kun pankkivaltuusmiesten enemmistö tänään tässä tilanteessa käytettävissä olevista vaihtoehdoista valitsi toisenlaisen, niin tämä nyt karvastelee ed. Seppästä ja omien mielipiteidensä varjoksi, peitteeksi ja suojaksi hän haluaa kääntää katseen sosialidemokraattien linjauksiin. Yhtä epäjohdonmukai-

sia ovat tietysti hallituspuolueiden edustajien puheenvuorot, joissa myös hallituksen sisäisten erimielisyyksien peitteeksi kärki käännetään sosialidemokraatteihin. Mehän tiedämme, että hallituspuolueilla ei suinkaan ole ollut yhtenäistä kantaa eikä hallituksella ja Suomen Pankilla ole ollut yhdenmukaista kantaa tähän päivään saakka.

Kaiken kaikkiaan voi sanoa, että hallitukselta näyttää edelleen puuttuvan talouspolitiikassa niin kuin monissa muissakin asioissa oma sisäinen johdonmukaisuus ja yhtenäisyys. Toisaalta hallituksella on parempi oppositio kuin se olisi ansainnutkaan.

Ed. O. R e h n (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Toteaisin ed. Jaakonsaarelle sen, että pääministeri Esko Ahon puheenvuoro Joensuuissa oli täysin looginen sikäli, että SDP itse halusi oppositioon. Se, että maata hallitaan ilman SDP:tä ja siinä jossakin määrin onnistutaan, on ilmeisesti myös SDP:n tahdon mukainen tavoite. (Ed. Jaakonsaari: Maksumiehiä kaivataan!)

Siitä huolimatta pääministeri Ahon puheenvuoroon liittyi myös yhteistyötarjous koskien esimerkiksi kilpailun voimistamista ruuan ja asumisen hinnan laskemiseksi, mihin toivon, että valmiutta löytyy. Kun kyse on kansallisesta hätätilasta, niin toivon, että se koskettaa myös oppositiota, se koskettaa kaikkia — haluan todeta ed. Vähänäkilke: myös kantohintaa. Itse omistan kyllä ainoastaan osan kaksiosasta Kalliossa. Keskustan kannattajista 65—70 prosenttia on palkansaajia ja neljännes on viljelijäväestöä, joten tämä on paljon laajempi kysymys kuin ed. Vähänäkki näyttää kuvittelevan.

Ed. S e p p ä n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä etsitään itse kullekin liittolaisia, ja ed. Hämäläinen löysi minulle liittolaisia metsäteollisuuskapitalistien joukosta. Kysyisin, onko jotenkin kunniakkaampaa olla liitossa Jaakko Lassilan kanssa, joka on tällä hetkellä moraaliselta kannalta yksi Suomen arveluttavimpia pankinjohtajia ja joka on hallituksen linjan voimakas tukija ainakin niistä tiedoista päätellen, joita lehdissä on ollut. Siitä saitte takaisin, ed. Hämäläinen.

Mitä tulee SDP:n linjaan, niin ed. Hämäläinen myös tuntui antavan kovin paljon ansio-tonta arvonnousua sosialidemokraateille tässä tilanteessa. Ei tässä tietystikään kovin riippuvaisia sosialidemokraateista ja sosialidemokraat-

tien kannanotoista nyt olla, kun sosialidemokraatit ovat oppositiopuolue. Mielestäni sosialidemokraattien ongelma on se, että nyt linjataan edelleen politiikkaa samojen perusteiden mukaan kuin oltaisiin hallituksessa ja jatketaan vuonna 1987 kokoomuksen kanssa sovittua linjaa näkemättä, että se linja johtaa siihen, että demareiden vaihtoehdot eivät ole uskottavia. Kun tämän käsittelyn yhteydessä salissa puhutaan toista ja sitten kenties saman lain toisessa ja kolmannessa käsittelyssä käsittelemme demareiden vaihtoehdotuksia, niin kuin ed. Kalliomäki lupasi, niin silloin puhutaan tietysti toista. Tässä mielessä toivoisin sosialidemokraattien edustavan johdonmukaista linjaa ja siihen johdonmukaiseen linjaan kuuluisi tarkistusten tekeminen myös rahapolitiittisissa linjauksissa päätettäessä näistä kysymyksistä.

Ed. Miettinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun on kuunnellut ed. Sepäsen osin linjatontakin linjapuhetta, olisi erittäin mielenkiintoista tietää, edustaako hän kannanotossaan vasemmistoliittoa kokonaisuudessaan vai onko hän yksityisajatteliija ryhmänsä sisällä.

Ed. Antvuori: Arvoisa puhemies! Suomen markan sitominen ecuun on ensimmäinen selkeästi uskottava esitys hallitukselta maan talouden tervehdyttämiseksi ja maamme saattamiseksi ns. eurokuntoon. Tosin henkilökohtaisesti odotin devalvaatiopäätöstä asian yhteydessä.

Ne säästöhankeet, nipistykset kautta linjan, joista viime viikkoina on keskusteltu, ovatkin tuntuneet lähinnä kosmetiikalta ja tuskin ovat saaneet ketään vakuuttuneeksi tervehdyttävistä vaikutuksista pitkällä tähtäimellä. Mielestäni nyt tarvitaan määrätietoista pitkän linjan rakentisiin vaikuttavia päätöksiä taloutemme turvaamiseksi. Muutaman esimerkin mainitakseni:

Yksi sellainen on hallinnon purkaminen. Suomi on pieni maa. Kuitenkin meillä on valtaisa monikerroksinen hallintokoneisto. Muun muassa läänin- ja keskushallinnossa ei päätetä varsinaisesti mistään, mietitään kylläkin ja sitäkin aika laiskasti. Tässä on aloite hallitukselle, ja

voin vakuuttaa, etteivät kansalaiset huomaa juurikaan muutosta tai eivät ainakaan huononusta elämäänsä, jos tämä leikkaus tehdään. Demarit luonnollisesti voivat älähtää, onhan tämä ehkä heille tavallaan ay-politiikkaa, ja keskustakin voi panna vastaan, koska heille tässä voi olla kysymys aluepolitiikasta. Jos puhutaan uskottavuudesta, olisi nyt syytä kuitenkin unohtaa tämän kaltaiset etunäkökohdat.

Selkeää uskottavuutta hallitus toisi ohjelman tuomalla kiireellisesti lakiesitykset, joilla merkittävällä tavalla parannetaan kilpailua ja poistetaan kartellien mahdollisuus sekä luonnollisesti monopolien olemassaolo.

Merkittäviä maatalouden rationalisointipäätöksiä ei tässä yhteydessä ole mahdollisuutta ohittaa tai vähätellä. Kuten kaikki tiedämme, maamme talous kaipaa nyt todella päätöksiä, jotka eivät voi olla kiinni enää etu- ym. ryhmien lyhytnäköisistä ja itsekkäistä tarpeista vaan jotka pitkällä tähtäimellä takaavat meille terveen talouden.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään talousvaliokuntaan.

Poistoja päiväjärjestyksestä

Ensimmäinen varapuhemies: Päiväjärjestyksestä poistetaan 2)—9) asia.

Ensimmäinen varapuhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään kello 18.15.

Täysistunto lopetetaan kello 17.14.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen